



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 529/2023-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Mariánom Ševčíkom, CSc., Nezábudková 22, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava I v konaní sp. zn. B1-5T/60/2010 (pôvodne Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 5T/60/2010) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. B1-5T/60/2010 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 308/2022-24 z 25. augusta 2022 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke **p r i z n á v a** primerané finančné zadosťučinenie v sume **1 500 eur**, ktoré **j e** jej Mestský súd Bratislava I **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Mestskému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. B1-5T/60/2010 konal bez zbytočných prietáhov.
4. Mestský súd Bratislava I **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **663,57 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. septembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-5T/60/2010. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti žiada o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 60 000 eur, ako aj náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že v napadnutom trestnom konaní vo veci zločinu podvodu formou spolupáchateľstva, v ktorom je sťažovateľka v procesnej pozícii poškodenej, dochádza k zbytočným prietahom. Obžaloba bola podaná 5. augusta 2010 pôvodne okresnému súdu a bola vedená pod sp. zn. 5T/60/2010, avšak vec nie je dosiaľ právoplatne skončená, a to ani napriek tomu, že ústavný súd okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prietáhov v náleze č. k. III. ÚS 308/2022-24 z 25. augusta 2022, ktorým rozhodol o predchádzajúcej ústavnej sťažnosti sťažovateľky.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Podstatou argumentácie sťažovateľky je námietka, že mestský súd v napadnutom konaní ani do dnešného dňa nerozhodol. K náprave uvedeného stavu nevedol ani príkaz ústavného súdu v skoršom náleze, aby okresný súd konal v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Postupom mestského súdu (pôvodne okresného súdu) v napadnutom konaní naďalej dochádza k porušovaniu označených práv podľa ústavy a dohovoru.

4. Sťažovateľka poukazuje na priebeh napadnutého konania od podania obžaloby, na viaceré hlavné pojednávania, ktoré boli vykonané, pričom vo veci nebolo ani raz meritórne rozhodnuté. Sťažovateľka uvádza, že trestná vec bola opakovane pridelená inému zákonnému sudcovi. Od 9. decembra 2019 do dňa spísania tejto ústavnej sťažnosti nebolo v napadnutom konaní vykonané ani jedno hlavné pojednávanie.

5. Od výsledku napadnutého trestného konania závisí aj rozhodnutie v civilnom konaní vo veci neplatnosti dražby a určenia vlastníckeho práva.

6. Aktuálne mestský súd nerešpektuje príkaz ústavného súdu v náleze č. k. III. ÚS 308/2022-24, aby konal v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Od 25. augusta 2022 „*neprejavil... ani snahu o vykázanie aktivity v tejto trestnej veci...*“. Zákonná sudkyňa, ktorej bola trestná vec pridelená, bola dlhodobo práceneschopná a „*aj v súčasnosti je PN*“, pričom mestský súd nijako nereagoval na tento stav a nevydal príslušné opatrenie.

7. V dôsledku nečinnosti konajúceho súdu v napadnutom konaní sťažovateľka už 13 rokov nemôže riadne užívať nehnuteľnosť a disponovať ňou, a tým riadne uplatňovať svoje vlastnícke právo.

Mestský súd doteraz nepodnikol žiadne opatrenia, ktorými by sa snažil zmeniť namietaný stav v napadnutom konaní.

III.

Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

8. Na výzvu ústavného súdu na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti reagoval predseda mestského súdu, ktorý v podaní sp. zn. 1SprV/427/2023 z 31. októbra 2023 poukázal na to, že po preštudovaní súdneho spisu a ústavnej sťažnosti dospel k presvedčeniu, že určitá miera prietahov v napadnutom konaní nastala v dôsledku nadmernej zaťažnosti zákonných sudcov a celého bývalého okresného súdu. V tomto kontexte poukázal na celkovú „*personálnu a materiálnu poddimenzovanosť bývalého Okresného súdu Bratislava I...*“. K prietahom v napadnutom konaní došlo najmä z dôvodu nevyhnutného prerozdelenia spisu z dôvodu odchodov zákonných sudcov. Za mimoriadne dôležité považoval, že „*v predmetnej trestnej veci sa do dnešného dňa vystriedalo až šesť zákonných sudcov.*“. Vo veci je aktuálne nariadený termín hlavného pojednávania na 14. december 2023. Vzhľadom na to, že k zbytočným prietahom došlo z objektívnych príčin, žiada zvážiť dôvodnosť a primeranosť finančného zadost'učinenia.

III.2. Replika sťažovateľky:

9. Sťažovateľka v reakcii na vyjadrenie mestského súdu v stanovisku doručenom ústavnému súdu 9. novembra 2023 uviedla, že doteraz mala vedomosť len o tom, že obžalovaní až v priebehu súdneho konania, t. j. nie pri pridelení veci senátu, vyslovili námietky proti senátu Dr. Keményho ako celku, čím výraznou mierou ovplyvnili priebeh napadnutého konania a jeho reštančnosť. Okresný súd pritom neprijal žiadne rozhodnutie. Predseda mestského súdu nepreukázal, že vec bola pridelená zákonnému sudcovi šesťkrát, keď sťažovateľka „*vnímala senát Dr. Keményho ako druhý v poradí, ktorému bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie.*“. Až z vyjadrenia mestského súdu z 24. októbra 2023 sa sťažovateľka dozvedela, že obžalovaný [REDAKOVANÉ] ešte 31. marca 2021 nesúhlasil so zmenou pridelenia veci senátu Dr. Hirešovej, „*pričom je nám známa skutočnosť, že p. Dr. Hirešová ešte pred pridelením veci do jej senátu bola dlhodobo PN a samozrejme sa v tejto veci neuskutočnil žiaden súdny úkon vo veci samej. Zrejme je to poznatok obž. [REDAKOVANÉ], že pozná jeho minulosť (odkaz na register trestov).*“.

10. Zriadením mestského súdu došlo ku koncentrácii trestných sudcov z bývalých bratislavských okresných súdov, predseda okresného súdu sa nijako nevyjadril k návrhu, aby vec bola príkazom pridelená inému senátu vzhľadom na 10-ročné trvanie napadnutého konania a vzhľadom na dlhodobú práceneschopnosť sudkyne Hirešovej.

11. Z dostupných zdrojov vyplýva, že 14. decembra 2023 sa uskutoční hlavné pojednávanie v senáte sudcu Tomáša Hajduka, je teda zrejme, že „*hlavné pojednávanie bude vykonané ODZNOVA, pričom už teraz je známa skutočnosť a poznatok, že niektoré dôkazy vzhľadom na značné plynutie času nebude možné z objektívnych dôvodov vykonať, nehovoriac o tom, že niektorí svedkovia si už nebudú pamätať a tiež to, že je tu riziko, že obžalovanými budú ovplyvňovaní.*“.

12. Obrana mestského súdu pritom nemôže byť vyhodnotená v jeho prospech. Sťažovateľka napokon uzavrela, že právne argumenty v ústavnej sťažnosti mestským súdom „*neboli ani spochybnené ani vyvrátené a s návrhom na rozhodnutie, ktorý sme v tejto sťažnosti uviedli ani nepolemizuje.*“.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

13. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže na základe podaní mestského súdu a sťažovateľky a zo zadováženého súdneho spisu dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

14. Podstatou argumentácie sťažovateľky je námietka porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu (pôvodne okresného súdu) v napadnutom konaní, ktorého predmetom je rozhodovanie o vine a treste obžalovaných, pričom sťažovateľka vystupuje v napadnutom trestnom konaní ako poškodená.

15. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010). Z toho vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam identické.

16. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

17. Podľa ústavného súdu právo na konanie bez zbytočných prietáhov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy (podobne čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa v prípade konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní chráni po začatí trestného stíhania, keď sa občan stáva účastníkom tohto konania buď ako obvinený, alebo poškodený (II. ÚS 41/98, II. ÚS 20/02). Účel základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorým je predovšetkým odstránenie stavu právnej neistoty nielen obvineného, ale aj poškodeného ako strán v trestnom konaní, sa sleduje konaním a rozhodovaním príslušných orgánov v primeranej lehote (III. ÚS 99/02). Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota strán v trestnom konaní neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu o vine, resp. nevine obžalovaného a na tento výrok nadväzujúcimi ďalšími výrokmi nastoľujúcimi práva a povinnosti. Primeraná lehota na konanie v trestných veciach sa v dôsledku mimoriadne citlivého zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí teda posudzovať prísnejšie

(I. ÚS 11/08, I. ÚS 306/2016, I. ÚS 100/2017, II. ÚS 239/2020). Nemožno pochybovať o tom, že aj povaha predmetného trestného činu si vyžaduje osobitnú starostlivosť orgánov činných v trestnom konaní a všeobecného súdu o naplnenie účelu trestného konania, čo okrem iného znamená, že orgány činné v trestnom konaní a všeobecný súd majú povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty strán v trestnom konaní.

18. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

19. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci dospel ústavný súd k záveru, že vo veci ide o rozhodovanie o vine a treste dvoch obžalovaných pre skutok kvalifikovaný ako zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona, pričom mali byť poškodené dve osoby, medzi ktorými je aj sťažovateľka. Predmetnú trestnú vec nemožno považovať za zložitú ani právne a ani fakticky, ničím sa nevymyká bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných trestných súdov. Dĺžku napadnutého konania nemožno pripísať právnej alebo skutkovej zložitosti veci.

20. Z hľadiska hodnotenia povahy veci sa ústavný súd oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESLP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citlivého zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (I. ÚS 11/08, I. ÚS 306/2016, I. ÚS 100/2017, II. ÚS 239/2020, IV. ÚS 178/2022), pričom nejde len o zásah do práv obvineného (obžalovaného), ale aj osoby poškodenej trestným činom.

21. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bolo správanie sťažovateľky ako poškodenej v napadnutom trestnom konaní. Ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť zohľadnená na ťarchu sťažovateľky pri posudzovaní otázky, či nejako prispela k existencii zbytočných prietáhov, a tým aj k celkovej dĺžke napadnutého konania, resp. postupu mestského súdu v posudzovanom období.

22. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, je postup mestského súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

23. Ústavný súd v rámci tohto kritéria hodnotil postup mestského súdu v období po právoplatnosti nález č. k. III. ÚS 308/2022-24 z 25. augusta 2022, t. j. po 31. auguste 2022. Zo súdneho spisu vyplýva, že ústavný súd vrátil súdny spis okresnému súdu 2. septembra 2022. Opatrením predsedu okresného súdu z 21. septembra 2022 bol súdny spis odňatý z oddelenia 5 T pre dlhodobú práceneschopnosť sudkyne JUDr. Hirešovej a pre existenciu zbytočných prietáhov v konaní,

konštatovaných nálezom ústavného súdu a náhodne bol pridelený JUDr. Harabinovi. Uvedený sudca úspešne reklamoval pridelenie uvedeného spisu, preto bol spis opäť 7. októbra 2022 náhodne pridelený JUDr. Filovi. Následne bol súdny spis opäť náhodne pridelený sudcovi JUDr. Hajdukovi. V súvislosti s konaním ústavného súdu o ústavnej sťažnosti obžalovaného (IV. ÚS 634/2022) bol súdny spis od 21. novembra 2022 do 20. decembra 2022 zapožičaný ústavnému súdu. V rámci informovania Okresného súdu Dunajská Streda o stave napadnutého konania mestský súd 6. septembra 2023 poskytol emailom informáciu, že súdny spis je od 15. novembra 2022 na ústavnom súde. Následne mestský súd 23. októbra 2023 nariadil hlavné pojednávanie na 14. december 2023 s tým, že pre zmenu senátu bude hlavné pojednávanie vykonané odznova.

24. V rozhodnom období bol teda súdny spis opakovane pridelovaný novým zákonným sudcom. V prvom prípade išlo o opatrenie predsedu okresného súdu v reakcii aj na nález sp. zn. III. ÚS 308/2021. Uvedené opatrenie však zjavne neprinieslo požadovaný výsledok, keď v napadnutom konaní nebolo v rozhodnom období vykonané ani jedno hlavné pojednávanie a nebol vykonaný žiaden úkon smerujúci k prejednaniu veci samej (okrem nariadenia hlavného pojednávania 23. októbra 2023). Možno konštatovať, že konajúci súd bol v rozhodnom období úplne nečinný, čo vzhľadom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania a na predchádzajúce konštatovanie zbytočných prietahov (nálezom sp. zn. III. ÚS 308/2021 a aj nálezom č. k. IV. ÚS 634/2022-23 zo 7. februára 2023) možno považovať za ústavne neakceptovateľný stav.

25. Pokiaľ ide o odkaz mestského súdu na personálno-organizačné okolnosti (vysoký počet pridelených vecí, personálna a materiálna poddimenzovanosť, opakované pridelovanie vecí zákonným sudcom), ktorý možno vnímať ako obranu mestského súdu, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej nie je možné prenášať technicko-organizačné problémy štátnych orgánov na účastníkov konania, čo platí o to viac, ak to má za následok porušenie ich základných práv alebo slobôd. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (IV. ÚS 97/04, IV. ÚS 136/03, IV. ÚS 35/06, II. ÚS 481/2017). Rovnako tak uviedol, že hoci nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania (pozri napr. I. ÚS 119/03, II. ÚS 179/2013, II. ÚS 264/2013, II. ÚS 481/2017). Rovnaký záver vyplýva aj z judikatúry ESLP, v zmysle ktorej je na členských štátoch, aby organizovali svoje právne systémy takým spôsobom, aby zaručili rozhodnutie o veci v primeranej lehote, preto nadmerné pracovné zaťaženie nemožno vziať do úvahy (porov. Vocaturo proti Taliansku, rozhodnutie z 24. 5. 1991, séria A č. 206-C, § 17; Cappello proti Taliansku, rozhodnutie z 27. 2. 1992, séria A č. 230-F, § 17; sťažnosť vo veci Bieliński proti Poľsku, č. 48762/19, rozhodnutie z 21. 7. 2022, § 46).

26. Na podklade skutočností uvedených v bodoch 19 až 25 tohto nálezu ústavný súd dospel k záveru, že mestský súd v napadnutom konaní pri prejednávaní trestnej veci postupoval neefektívne a nesústredene a v posudzovanom období bol nečinný. Mestský súd teda nezvolil taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu rozhodnutiu veci samej, a tým aj k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky ako poškodenej v predmetnom trestnom konaní súdnom. Týmto postupom mestského súdu tak bolo v napadnutom konaní v období po právoplatnosti nálezu

č. k. III. ÚS 308/2022-24 z 25. augusta 2022 porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd rozhodol v súlade s čl. 127 ods. 2 prvou vetou ústavy a § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

27. V posudzovanom období v napadnutom konaní konal pôvodne okresný súd a následne od 1. júna 2023 mestský súd. V zmysle § 18n ods. 1 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sídlach a obvodoch súdov“) sa od 1. júna 2023 Okresný súd Bratislava I označuje ako Mestský súd Bratislava I [písm. a)], Okresný súd Bratislava II označuje ako Mestský súd Bratislava II [písm. b)], Okresný súd Bratislava III označuje ako Mestský súd Bratislava III [písm. c)], Okresný súd Bratislava IV označuje ako Mestský súd Bratislava IV [písm. d)]. Podľa § 18n ods. 2 písm. a) zákona o sídlach a obvodoch súdov od 1. júna 2023 prechádza výkon súdnictva v trestnoprávných veciach z Okresného súdu Bratislava II, Okresného súdu Bratislava III, Okresného súdu Bratislava IV a Okresného súdu Bratislava V na Mestský súd Bratislava I. Z uvedeného dôvodu sa výroky tohto nálezu vzťahujú výlučne na mestský súd, ktorý je zároveň označený ako porušovateľ špecifikovaných práv sťažovateľky, hoci ide o posudzovanie obdobia, keď konal ešte aj okresný súd.

28. Vzhľadom na to, že v napadnutom konaní do času rozhodnutia ústavného súdu o ústavnej sťažnosti mestský súd meritórne nerozhodol, ústavný súd prikázal mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu [§ 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

29. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

30. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

31. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

32. Prihliadajúc na petit ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka si uplatnila primerané finančné zadosťučinenie v sume 60 000 eur, pričom tento návrh osobitne neodôvodnila.

33. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

34. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd v neprospech mestského súdu hodnotil predovšetkým jeho celkovú nečinnosť v rozhodnom období s tým, že ani opatrenia predsedu okresného súdu nevedli k náprave vyčítanej nečinnosti. Na ťarchu mestského súdu je

potrebné hodnotiť celkové trvanie napadnutého konania, absenciu skutkovej a právnej náročnosti veci a skutočnosť, že ústavný súd už v dvoch nálezoch konštatoval existenciu zbytočných prieťahov v napadnutom konaní a porušenie práv sťažovateľky, ako aj obžalovaného. Ústavný súd tiež zohľadnil potrebu prísnejšieho posudzovania postupu všeobecného súdu v trestných veciach vzhľadom na dopad pretrvávajúceho trestného obvinenia nielen na osobnostné práva obvineného (obžalovaného), ale aj na osoby, ktoré sú v postavení osôb poškodených prejednávanej trestným činom. Na podklade týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľke v sume 1 500 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Vzhľadom na priznanie finančného zadosťučinenia v sume 1 500 eur oproti sťažovateľkou navrhovanej sume 60 000 eur vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

35. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 663,57 eur.

36. Návrh na priznanie trov právneho zastúpenia ústavný súd posudzoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľke priznal trovy právneho zastúpenia za 3 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti, replika) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2023 v sume 208,67 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2023 v sume 12,52 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 663,57 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

37. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. decembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu